

Sygn. akt	III AUa 463/14

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **18 grudnia 2014 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Irena Mazurek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Janina Czyż SSA Ewa Madera
	Protokolant	st.sekr.sądowy Anna Budzińska

po rozpoznaniu w dniu **18 grudnia 2014 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **A. D.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w J.**

o rentę socjalną

na skutek apelacji pozwanego organu rentowego

od wyroku **Sądu Okręgowego w Krośnie**

z dnia **17 kwietnia 2014 r.** sygn. akt **IV U 87/13**

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 463/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 18 grudnia 2014r.

Decyzją z dnia 27 listopada 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. odmówił wnioskodawcy A. D. prawa do renty socjalnej, dochodzonego wnioskiem z dnia 11 lipca 2012r. w trybie przepisów ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej (Dz. U. Nr 135, poz. 1268).

Powołując w podstawie prawnej decyzji art.4 w/w ustawy, organ rentowy stwierdził, że brak jest podstaw do ustalenia prawa wnioskodawcy do dochodzonego przez niego świadczenia, a to wobec nie spełnienia przez niego koniecznego ku temu warunku jakim jest istnienie całkowitej niezdolności do pracy. W świetle bowiem orzeczenia komisji lekarskiej Zakładu z dnia 19 listopada 2012r. wnioskodawca nie jest całkowicie niezdolny do wykonywania zatrudnienia.

Wnioskodawca A. D. odwołał się od decyzji ZUS do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie. W odwołaniu

z dnia 18 grudnia 2012r. wnioskodawca wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez potwierdzenie jego uprawnienia do renty socjalnej zarzucił ,iż wbrew stanowisku organu rentowego jego psychiczny stan zdrowia czyni go całkowicie niezdolnym do pracy , przy czym niezdolność ta ma swoje źródło w zaburzeniach psychicznych istniejących jeszcze w okresie pobierania nauki w szkole , co potwierdza dokumentacja medyczna z (...) . Dodatkowo odwołujący naprowadzał, że legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z symbolem 02-P (choroby psychiczne).

Pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. , w odpowiedzi na odwołanie z dnia 23 stycznia 2013r. wniósł o oddalenie żądania wnioskodawcy, z tego samego względu, który powołany został w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie, po rozpoznaniu odwołania A. D., wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2014r. (sygn. akt IV U 87/13) zmienił zaskarżoną decyzję ZUS, przyznając wnioskodawcy prawo do renty socjalnej ,począwszy od 11 lipca 2012r. do 27 czerwca 2015r. Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy ustalił, że wnioskodawca A. D. ur. (...), po ukończeniu szkoły podstawowej w okresie od 1 września 1984r. do 14 kwietnia 1986r. pobierał naukę w Liceum Ogólnokształcącym w U. , którą przerwał z uwagi na stan zdrowia (lęk uogólniony z towarzyszącymi mu dolegliwościami psychosomatycznymi).Po podjęciu leczenia w (...) w S. kontynuował naukę licealną ale już w trybie wieczorowym w Liceum dla Dorosłych. W latach 1992-1994 wnioskodawca był słuchaczem Policealnego Studium Zawodowego w Zespole Szkół (...), uzyskując zawód technika budownictwa. Po zdaniu matury w 1996r. A. D. podjął w trybie zaocznym zawodowe studia ekonomiczne, uzyskując w 1999r. licencjat. Zawodowo-przez okres kilku miesięcy do 2005r.- wnioskodawca pracował jako listonosz ,a następnie jako magazynier w Domu Pomocy Społecznej . Przez cały ten czas odwołujący pozostawał w leczeniu psychiatrycznym tak w placówkach publicznych jak i w gabinecie prywatnym lekarz psychiatry , przy czym znaczne nasilenie objawów zaburzeń schizotypowych odnotowano w lipcu 2011r. W maju 2012r. wnioskodawca uzyskał orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z symbolem 02-P (choroby psychiczne), a w dniu 11 lipca 2012r. wystąpił do pozwanego organu rentowego z wnioskiem o ustalenie prawa do renty socjalnej. Do wniosku dołączone zostało zaświadczenie o stanie zdrowia wystawione przez lekarza specjalistę psychiatrę, zawierające rozpoznanie nawracających zaburzeń lękowo- depresyjnych przy osobowości schizoidalnej. Orzeczeniem z dnia 27 września 2012r. lekarz orzecznik ZUS uznał ,że A. D. nie jest całkowicie niezdolny do pracy , co potwierdziła też w swoim orzeczeniu z dnia 19 listopada 2012r. komisja lekarska Zakładu. Te orzeczenia legły u podstaw - zaskarżonej w niniejszym postępowaniu – decyzji ZUS Oddziału w J. z dnia 27 listopada 2012r. odmawiającej wnioskodawcy prawa do renty socjalnej. Przeprowadzony w postępowaniu sądowym dowód z łącznej opinii biegłych : psychologa i lekarza psychiatry (mający na celu weryfikację oceny stanu zdrowia odwołującego z postępowania administracyjnego) pozwolił z kolei Sądowi Okręgowemu w Krośnie na poczynienie zasadniczego w sprawie ustalenia o tym, iż A. D. jest całkowicie okresowo (do 27 czerwca 2015r. tj. przez dwa lata licząc od daty badania

przez biegłych) niezdolny do pracy , przy czym niezdolność w tym stopniu wystąpiła w dniu 13 lipca 2011r.(kiedy to w kartotece lekarskiej odnotowano istotne pogorszenie stanu zdrowia pod postacią zaburzeń schizofrenopodobnych) będąc wynikiem naruszenia sprawności organizmu wnioskodawcy w okresie pobierania nauki w szkole. Jak podkreślił bowiem Sąd Okręgowy – opierając się w tym względnie w zupełności na opinii w/w biegłych (tak zasadniczej jak i opiniach uzupełniających , które jego zdaniem w pełni korelowały ze sobą) - istniejące u A. D. nawracające zaburzenia lękowo-depresyjne są aktualnie znacznie nasilone , co w połączeniu z występującymi także u wnioskodawcy zaburzeniami schizotypowymi skutkującymi znacznymi ograniczeniami w funkcjonowaniu psychospołecznym i w pełnieniu ról życiowych , uniemożliwia mu wykonywanie jakiegokolwiek pracy na otwartym rynku pracy. Tu w szczególności Sąd I instancji –w ślad za biegłymi – zauważał, że w obrazie klinicznym dominuje wysoki poziom lęku, niepokoju wewnętrznego , trudności w koncentracji uwagi , trudności z wymową , bezsenność a także uporczywe bóle głowy , co przy ordynowanych lekach upośledza w istotny sposób funkcjonowanie odwołującego . W świetle tak poczynionych ustaleń Sąd Okręgowy w Krośnie uznał żądanie odwołania za w pełni zasadne, a zaskarżoną decyzję ZUS za naruszającą prawo. Powołując bowiem w ocenie prawnej sprawę art. 4 ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej (tekst jednolity Dz. U. z 2013r.,poz. 982 ze zm.) Sąd I instancji stwierdził, że wnioskodawca A. D. spełnił wszystkie przewidziane w tym przepisie przesłanki nabycia prawa do dochodzonego świadczenia rentowego, jako że jest całkowicie niezdolny do pracy (niezdolność ta istniała już w dacie złożenia wniosku rentowego), co jest konsekwencją naruszenia sprawności jego organizmu w okresie pobierania nauki w szkole. W podstawie prawnej wyroku powołany nadto został art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie z dnia 17 kwietnia 2014r. zaskarżony został przez pozwaną Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J.. W apelacji z dnia 19 maja 2014r. pozwany organ rentowy zarzucając naruszenie art.233 §1 k.p.c. przez pominięcie treści ostatniej z opinii uzupełniających biegłych z dnia 17 stycznia 2014r. w której przyjęto ,iż całkowita niezdolności do pracy wnioskodawcy nie jest wynikiem naruszenia sprawności jego organizmu w okresie objętym ochroną ubezpieczeniową , co też w konsekwencji prowadzić miało do naruszenia art.4 ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej (tekst jednolity Dz. U. z 2013r.,poz. 982 ze zm.) poprzez uznanie spełnienia przez odwołującego wszystkich przesłanek nabycia prawa do dochodzonego świadczenia rentowego , wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania wnioskodawcy , względnie uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu Sądowi. W krótkim uzasadnieniu wniesionego środka odwoławczego skarżący –nie kwestionując już wystąpienia całkowitej niezdolności do pracy wnioskodawcy (w tym i daty jej powstania) – podnosił ,że w świetle zupełnie zignorowanej przez Sąd I instancji opinii uzupełniającej biegłych z dnia 17 stycznia 2014r. wnioskodawca nie spełnił wszystkich koniecznych warunków nabycia prawa do renty socjalnej , skoro ostatecznie biegli ci wykluczyli istnienie związku pomiędzy istnieniem tej niezdolności a naruszeniem sprawności organizmu odwołującego jaki miał miejsce w okresie szkolnym.

Wnioskodawca A. D. wniósł o oddalenie apelacji organu rentowego , dodatkowo naprowadzając ,iż potwierdzeniem istniejącego u niego związku pomiędzy całkowitą niezdolnością do pracy a naruszeniem sprawności organizmu w okresie szkolnym jest informacja WKU o kategorii zdrowia (którą dołączył) z której jasno wynika ,że już w 1988r. został uznany za niezdolnego do służby wojskowej z powodu znacznie nasilonych zaburzeń osobowości.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie , rozpoznając apelację pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. zważył, co następuje;

Wniesiony przez pozwanego organ rentowy środek zaskarżenia ,w swym ostatecznym wyniku ,okazał się być bezskuteczny.

Jakkolwiek bowiem prawdziwy okazał się zarzut apelacji dotyczący pominięcia przez Sąd I instancji w ocenie materiału dowodowego opinii biegłych z dnia 17 stycznia 2014r. , która w swej treści pozostawała w sprzeczności ze stanowiskiem biegłych wyrażonym w poprzedniej opinii z dnia 30 września 2013r. co do związku całkowitej niezdolności do pracy wnioskodawcy , z naruszeniem sprawności jego organizmu w okresie pobierania nauki w szkole , to jednak uzupełnione w tym kierunku przez Sąd II instancji postępowanie dowodowe (kolejna wyjaśniająca tą kwestię opinia w/w biegłych) ostatecznie potwierdziło wystąpienie po stronie odwołującego i tej przesłanki nabycia prawa do renty socjalnej. Już na wstępie zauważyć przy tym przyjdzie ,że powoływana w apelacji opinia biegłych z dnia 17 stycznia 2014r. nie zawierała jakiegokolwiek uzasadnienia co do przyczyn dla których biegli zmienili swoje dotychczasowe stanowisko co do tego ,iż całkowita niezdolność do pracy wnioskodawcy jest wynikiem naruszenia sprawności jego organizmu powstałym w okresie pobierania nauki w szkole (w sytuacji gdy poprzednia , korzystna w tym względzie dla odwołującego opinia z dnia 30 września 2013r. takie uzasadnienie zawierała). Powyższe już samo w sobie prowadzić więc mogło do wniosku o jedynie niezrozumiałym do końca przez biegłych odczytaniu zlecenia Sądu I instancji opracowania kolejnej opinii , tym bardziej w świetle stawianych wówczas przez ZUS zarzutów koncentrujących się na samym przyjęciu przez biegłych wystąpienia u wnioskodawcy całkowitej niezdolności do pracy jak i daty jej powstania . Potwierdzeniem tego rozumowania może być treść omawianej opinii z dnia 17 stycznia 2014r. w której główny nacisk położono na te dwie w/w kwestie ,a ujęte tam przez biegłych „ sprostowanie „ , odnosiło się wyłącznie do wskazywanej daty wystąpienia całkowitej niezdolności do pracy jako daty w której doszło do istotnego pogorszenia stanu zdrowia wnioskodawcy - zaostrenia objawów choroby. Tak najwidoczniej uznał też Sąd I instancji ,wyrokując pomimo tej ostatniej opinii ,w sprawie.

Celem jednak ostatecznego wyjaśnienia tej istotnej dla wyniku sporu okoliczności faktycznej , Sąd Apelacyjny zdecydował o zwróceniu się do biegłych o jednoznaczne zajęcie w tej mierze stanowiska . Pozyskana zaś tym sposobem w postępowaniu odwoławczym opinia uzupełniająca biegłych z dnia 21 listopada 2014r. (v. k- 61) – w ocenie tut. Sądu- nie może budzić już jakichkolwiek wątpliwości co do tego ,iż całkowita niezdolność do pracy A. D. jest wynikiem naruszenia sprawności jego organizmu powstałym w okresie pobierania nauki w szkole. W tym, kontekście nie można bowiem nie zauważać – na co trafnie zwrócili uwagę biegli- ,iż już wówczas wnioskodawca pozostawał w leczeniu specjalistycznym z powodu zaburzeń sfery psychicznej , co było pierwszym symptomem rozpoznawanych później zaburzeń schizotopowych. Wtedy też pojawiły się pierwsze objawy kliniczne upośledzające funkcjonowanie psychospołeczne odwołującego prowadzące do przerwania nauki w szkole , które w aktualny stopniu zawansowania i w powiązaniu ze znacznymi zaburzeniami depresyjno- lękowymi czynią go całkowicie niezdolnym do pracy. Dodatkowym potwierdzeniem powyższego stanowiska jest także informacja WKU w S. o uzyskanej przez wnioskodawcę z powodu zaburzeń psychicznych już w 1998r. kategorii D (niezdolny do służby w czasie pokoju). Mając więc na względzie fachowość opiniujących biegłych , a także pełne uzasadnienie przyjętej przez nich konkluzji ,przy właściwym wskazaniu na potwierdzające ją dowody z dokumentów , Sąd Apelacyjny uznał pełną miarodajność tego dowodu osobowego (bliżej o kryteriach oceny dowodu z opinii biegłych w orzeczeniach Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 1990 r. I PR 148/90 OSP 1991 nr 11-12, poz. 300, 14 września 1995 r. II URN 31/95 OSNAP 1996 r., nr 7, poz. 103, czy z dnia 7 listopada 2000r. I CKN 1170/98- OSNC 2001/4/64). Powyższego zaś w żadnej mierze nie mogły podważyć stawiane do opinii biegłych z dnia 21 listopada 2014r. zarzuty Przewodniczącego komisji lekarskich ZUS i to z dwóch niezależnych

od siebie względów. Po pierwsze w/w - zdaniem Sądu Apelacyjnego w niniejszym składzie - w postępowaniu sądowym nie jest uprawniony do samodzielnego reprezentowania stanowiska pozwanego organu rentowego . Przewodniczący komisji lekarskich ZUS nie jest bowiem w świetle przepisów Kodeksu postępowania cywilnego pełnomocnikiem organu rentowego , a jego uprawnienie do przedstawiania stanowiska z zakresu orzecznictwa o niezdolności do pracy w sprawach , w których toczy się sądowe postępowanie odwoławcze - § 10ust.6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 14 grudnia 2001r. w sprawie orzekania o niezdolności do pracy Dz. U. Nr 273, poz. 2711 ze zm.- z uwagi na pod ustawową jego rangę ,rozumieć należy jako wyłącznie uprawnienie wewnętrzne . Tym samym aby pozwany ZUS mógł skutecznie powoływać się na takie zarzuty winien to uczynić poprzez ustanowionego do sprawy pełnomocnika , a tak się w niniejszej sprawie nie stało. Druga zaś przyczyna dla której omawiane zarzuty nie mogły odnieść pożądanego skutku to ta ,iż w istocie stanowiły one niedopuszczalną procesowo modyfikację zarzutów zaskarżenia ,

w ramach których jedynie dokonywana jest kontrola instancyjna tut. Sądu (art.378 §1k.p.c.). O ile bowiem w apelacji pozwany organ rentowy kwestionował jedynie wystąpienie po stronie wnioskodawcy przesłanki nabycia prawa do renty socjalnej odniesionej do związku pomiędzy jego całkowitą niezdolnością do pracy a naruszeniem sprawności organizmu powstałym w okresie objętym ochroną ubezpieczeniową , o tyle aktualnie zarzuty Przewodniczącego komisji lekarskich koncentrują się na przyjęciu zaistnienia samej tej niezdolności do wykonywania zatrudnienia.

Wszystko to razem prowadzić więc musi do podzielenia w postępowaniu apelacyjnym stanowiska Sądu Okręgowego w Krośnie o spełnieniu przez wnioskodawcę A. D. wszystkich koniecznych warunków nabycia prawa do dochodzonego świadczenia rentowego , przewidzianych w art.4 ustawy z dnia 27 czerwca 2003r. o rencie socjalnej (tekst jednolity Dz. U. z 2013r.,poz. 982 ze zm.).

Mając zaś powyższe na uwadze -z braku dostatecznych podstaw faktycznych i prawnych- na postawie art.385 k.p.c. orzeczono o oddaleniu apelacji organu rentowego.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)

(...)